

MILÉNIUM 1

STIEG LARSSON

MUŽI,
KTEŘÍ
NENÁVIDÍ
ŽENY

HOST

MILÉNIUM 1

STIEG
LARSSON

MUŽI, KTEŘÍ
NENÁVIDÍ
ŽENY

STIEG LARSSON

MUŽI, KTEŘÍ
NENÁVIDÍ
ŽENY

Stieg Larsson

Män som hatar kvinnor

Copyright © Stieg Larsson, 2004

First published by Norstedts, Sweden, 2005

Published by agreement with Norstedts Agency

Translation © Azita Haidarová, 2008

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o.,

2008, 2011 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7294-460-6 (Třetí, elektronické vydání. Formát PDF)

ISBN 978-80-7294-461-3 (Čtvrté, elektronické vydání. Formát ePub)

ISBN 978-80-7294-462-0 (Páté, elektronické vydání. Formát PDF pro čtečky)

ISBN 978-80-7294-463-7 (Šesté, elektronické vydání. Formát MobiPocket)

PROLOG

Pátek 1. listopadu

Byla to každoročně se opakující událost. Muž obdarovaný květinou nyní slavil osmdesáté druhé narozeniny. Když obálka dorazila, otevřel balíček a sundal z něj dárkový papír. Poté vytočil číslo bývalého policejního komisaře, který se na penzi usadil u jeze-ra Siljan. Muži nebyli pouze stejně staří, ale narodili se v tentýž den — což bylo možno v této souvislosti považovat za určitou ironii. Komisař věděl, že telefon zazvoní po roznášce pošty kolem jedenácté hodiny ranní, a během čekání popíjel kávu. Letos se však ozval už o půl jedenácté. Komisař zvedl sluchátko a bez představování řekl ahoj.

„Tak už je to tady.“

„Copak to letos je?“

„Nevím, co je to za kytku. Měli by s ní posílat i název. Je bílá.“

„Žádný dopis, předpokládám?“

„Ne. Nic než květina. Rámeček stejný jako loni. Takový ten la-ciný, co si člověk smontuje sám.“

„Poštovní razítko?“

„Stockholm.“

„Rukopis?“

„Jako vždycky, text psaný velkými písmeny. Rovné a ozdobné písmo.“

Poté bylo téma vyčerpáno a oba muži seděli několik minut mlčky, každý na svém konci drátu. Penzionovaný komisař se sklonil

zpět ke kuchyňskému stolu a potáhl z dýmky. Věděl však, že se od něj již neočekává položení nějaké spásné nebo břitce intelektuální otázky, která by na věc vrhla nové světlo. Tyhle časy byly dávno pryč a rozhovor mezi dvěma starci se nejspíše podobal rituálu kolem jakéhosi mystéria, o jehož řešení by žádný člověk na světě neměl sebemenší zájem.

Latinský název obdrženého exempláře byl *Leptospermum* (*Myrtaceae*) *rubinette*. Jednalo se o nijak mimořádně oslnivý keřík s drobnými, vřesu podobnými lístky a dvoucentimetrovými bílými květy s pěti okvětními plátky. Rostlina byla asi dvanáct centimetrů dlouhá.

Její domovinou je australská buš a horské oblasti, kde se může vyskytovat ve velkých trsech. V Austrálii se nazývá *Desert Snow*. Později jeden odborník z botanické zahrady v Uppsale konstatoval, že se jedná o neobvyklý druh, který se ve Švédsku pěstuje jen zřídka. Ve svém znaleckém posudku botanik uvedl, že rostlina je příbuzná s manukou a často bývá zaměňována se svou mnohem běžnější příbuznou *Leptospermum scoparium*, rostoucí hojně na Novém Zélandu. Rozdíl podle odborníka spočívá v tom, že *Rubinette* má na špičce okvětních plátků pár mikroskopických růžových teček, které jí propůjčují narůžovělý nádech.

Rubinette byla ve všech ohledech překvapivě naprosto bezvýznamná. Postrádala komerční hodnotu. Neměla žádné známé léčebné účinky a nevyvolávala halucinogenní prožitky. Nehodila se k jídlu, nedala se použít jako koření ani pro výrobu rostlinných barviv. Na druhé straně měla určitý význam pro australské domorodce, aboriginy, kteří tradičně pokládali oblast a flóru kolem Ayers Rock za posvátné. Zdálo se, že jediným účelem květiny je nadále oblažovat okolí svou rozmarnou krásou.

Uppsalský botanik ve svém posudku konstatoval, že pokud je *Desert Snow* vzácná v Austrálii, ve Skandinávii je pak zcela ojedinělá. On sám nikdy žádný exemplář neviděl, ale poté, co požádal o radu své kolegy, se dozvěděl, že byly učiněny pokusy o její pěstování v jedné zahradě v Göteborgu, takže se zřejmě vyskytuje i na různých jiných místech v malých sklenících zahrádkářských nadšenců nebo amatérských botaniků. Důvodem k obtížnému

pěstování rostliny ve Švédsku je absence suchého a mírného podnebí. Během zimy potřebuje *Desert Snow* ochranu. Je nevhodná pro vápenité půdy a vyžaduje zavlažování odspodu, přímo ke kořenům. Rostlině je třeba věnovat zvláštní péči.

Skutečnost, že se ve Švédsku jedná o vzácně se vyskytující květinu, by mohla teoreticky usnadnit vystopování původu právě tohoto exempláře, ale v praxi to byl nemožný úkol. Neexistoval žádný registr, do kterého by bylo možno nahlédnout, a rostlina nebyla omezena žádnou licencí. Nikdo nevěděl, kolik soukromých zahrádkářů se pokusilo pěstovat takto náročný druh — mohlo by se jednat o jakýkoli počet, od několika jednotlivců až po několik stovek nadšenců s přístupem k semenům nebo sazenicím. Semena bylo možné zakoupit poštou na dobírku od některého jiného pěstitele nebo z botanické zahrady kdekoli v Evropě. Člověk si mohl rostlinu obstarat i přímo na cestě do Austrálie. Jinak řečeno, identifikovat právě tohoto pěstitele mezi miliony Švédů majících malý skleníček nebo květináč v okně obývacího pokoje byl nesplnitelný úkol.

Desert Snow byla jednou z mnoha tajuplných květin, které každoročně přicházely prvního listopadu v obálce s ochrannou vrstvou. Druh byl pokaždé jiný, ale vždy se jednalo o krásné a nejčastěji poměrně vzácné exempláře. Květina byla jako vždy vylišovaná, pečlivě připevněná na akvarelový papír a zasklená v jednoduchém rámečku formátu 29 × 16 centimetrů.

Toto květinové tajemství nikdy neproniklo do masmédií ani k vědomí veřejnosti; známo bylo pouze omezenému okruhu zasvěcenců. Před třemi desetiletími bývala každoroční zásilka předmětem analýz — ve Státní kriminalistické laboratoři, mezi experty na identifikaci otisků prstů a grafology, kriminálními vyšetřovateli a skupinkou příbuzných a přátel příjemce květiny. Nyní byli aktéry dramatu pouze tři lidé: stárnoucí oslavenec, penzionovaný policista a přirozeně neznámá osoba zasílající svůj dárek. Jelikož přinejmenším dva prvně jmenovaní se nacházeli v takto úctyhodném věku, byl nejvyšší čas připravit se na nevyhnutelné, totiž že se okruh zúčastněných brzy zúží.

Penzionovaný policista byl protřelý veterán. Nikdy nezapomněl na svůj první zásah, který spočíval ve včasném zatčení agresivního a silně podroušeného železničního strojníka, čímž předešel tomu, aby opilec začal ohrožovat sebe nebo své okolí. Během dlouhé kariéry poslal do chládku domácí tyrany, podvodníky, zloděje aut i podnapilé řidiče. Setkal se s vloupáními, loupežnými přepadeními, pašeráky a násilníky, a dokonce s víceméně duševně chorým lupičem, používajícím pro vniknutí do objektu výbušniny. Zúčastnil se vyšetřování devíti vražd nebo zabití. Pět z těchto případů skončilo tím, že pachatel zavolal na policii a pln kajícnosti se přiznal k zabití manželky, bratra nebo jiné blízké osoby. Třikrát se jednalo o vraždu způsobenou neznámým pachatelem, přičemž dvě z těchto vražd byly vyřešeny během několika dní a třetí s přispěním státní kriminálky po dvou letech.

Devátý případ byl po policejní stránce na draka, vyšetřovatelé totiž věděli, kdo je vrah, ale důkazy byly tak chabé, že se žalobce rozhodl případ odložit. Ten tak byl k rozmrzelosti komisaře postupně promlčen. Ale po celou dobu se mohl ohlížet za svou působivou kariérou a cítit uspokojení nad tím, čeho dosáhl.

Ale komisař byl všechno jiné než spokojený.

Případ vylišovaných květin pro něj totiž byl stále bodajícím ostnem — nevyřešeným a frustrujícím případem, jemuž věnoval nerosvratelně více času než čemukoli jinému.

Situace byla dvojnásob nepříjemná tím, že komisař ani po doslova tisícovkách hodin přemýšlení mimo službu nedokázal s jistotou rozhodnout, zda byl vůbec spáchán nějaký zločin.

Oba muži věděli, že osoba, která květinu zarámovala, použila rukavice, takže nebude možné najít otisky prstů na rámu ani na skle. Věděli, že vystopovat odesílatele je nemožné. Věděli, že takovýto rámeček se dá koupit v obchodě s fotografickými potřebami nebo v papírnictví kdekoli na světě. Jednoduše neexistovala jediná stopa, po které by se mohli pustit. A poštovní razítka bývala z různých míst; nejčastěji ze Stockholmu, ale třikrát z Londýna, dvakrát z Paříže, dvakrát z Kodaně, jednou z Madridu a z Bonnu a jednou, což bylo nejzáhadnější, z Pensacoly v USA. Zatímco v ostatních případech se jednalo o známá hlavní města, Pensacola byla tak nevěznamná, že si ji komisař musel vyhledat v atlasu.

Když se muži rozloučili, zůstal dvaosmdesátiletý oslavenec dlouhou chvíli sedět na pohovce a rozjímal nad krásnou, ale nesmyslnou australskou květinou, jejíž název už nyní znal. Poté pozvedl oči ke zdi nad psacím stolem. Viselo tam čtyřicet tři vyliisovaných zarámovaných a zasklených květin ve čtyřech řadách po deseti kusech nad sebou, v poslední neúplné řadě byly rámečky jen čtyři. V nejvýše položené řadě obrázek chyběl. Místo pro číslo deset zelo prázdnotou. *Desert Snow* měla být dárkem číslo čtyřicet čtyři.

Poprvé se však stalo něco, co porušilo rituál předešlých let. Zničehonic a zcela bez předchozího varování se muž rozplakal. Sám byl překvapen tímto nečekaným výbuchem citů po téměř čtyřiceti letech.

DÍL 1

VÝZVA

20. prosince až 3. ledna

18 PROCENT ŽEN VE ŠVÉDSKU BYLO
JIŽ NĚKDY NAPADENO MUŽEM

KAPITOLA I

Pátek 20. prosince

Soudní proces byl definitivně skončen a vše, co mohlo být řečeno, již řečeno bylo. Mikael ani na vteřinu nezapochyboval o tom, že soud prohraje. Písemný rozsudek byl vydán v pátek v deset hodin ráno a nyní zbývala jen jeho závěrečná sumarizace od novinářů čekajících na chodbě před soudní síní.

Mikael Blomkvist je viděl pootevřenými dveřmi a na několik vteřin zpomalil krok. Nechtělo se mu diskutovat o rozsudku, který právě vyslechl, ale otázky byly nevyhnutelné, a pokud někomu bylo jasné, že musí být položeny a zodpovězeny, byl to právě on. Tak takovéhle je to, být zločincem, pomyslel si Mikael. Na nesprávné straně mikrofonu. S námahou se napřímil a pokusil se o úsměv. Reportéři jeho úsměv opětovali a přátelsky, téměř rozpačitě mu kynuli.

„Podívejme... *Večerník*, *Expres*, TT, TV4 a... odkudpak jste vy... aha, *Průmysl dnes*. To musím být celebrita,“ konstatoval Mikael Blomkvist.

„Povězte nám něco, Kalle Blomkviste,“ řekl reportér prvního večerníku.

Mikael Blomkvist, jehož celé jméno bylo Carl Mikael Blomkvist, se jako vždy ovládl, aby neobrátil oči v sloup, když slyšel zdrobněliny. Jednou před dvaceti lety, když mu bylo třiaadvacet let a právě začal pracovat jako novinář na svém prvním letním záskoku, bez vlastního přičinění náhodou odhalil bandu bankovních lupičů,

která se během dvou let dopustila pěti pozoruhodných přepadení. Nikdo nepochyboval o tom, že se při každém přepadení jedná o stejnou partu; jejich specialitou bylo vyrazit do nějaké menší vesnice a s vojenskou precizností vyloupit jednu nebo dvě banky najednou. Lupiči používali latexové masky postaviček Walta Disneye a s nikoli nepochopitelnou policejní logikou byli pokřtěni na Ligu Kačera Donalda. Noviny je ale překřtily na Medvědí ligu, což působilo poněkud seriózněji, vezmeme-li v potaz, že ve dvou případech bezohledně a evidentně bez zájmu o osud ostatních stříleli pro výstrahu a ohrožovali tak kolemjdoucí i neodbytné zvědavce.

K šestému přepadení došlo za vrcholného léta v bance v Östergötalandu. Reportér místní rozhlasové stanice se náhodou nacházel v bance právě ve chvíli, kdy došlo k přepadení, a reagoval podle služebního manuálu. Ihned poté, co lupiči opustili banku, šel k telefonnímu automatu a zavolal na zpravodajství pro přímý přenos.

Mikael Blomkvist trávil několik dnů se svou známou na chatě jejích rodičů nedaleko Katrineholmu. Přesný důvod toho, proč si tyto věci v hlavě spojil, nedokázal Mikael sdělit ani policii, ale ve stejné chvíli, kdy poslouchal zprávy, si vzpomněl na partu čtyř chlapíků v chatě stojící asi o sto metrů dále. Viděl je před několika dny hrát venku badminton a prošel kolem nich se svou přítelkyní cestou ke zmrzlinovému stánku.

Neviděl nic jiného než čtyři blondaté a vytrénované mladé muže v šortkách, svlečené do půl těla. Byli to zjevně kulturisté a cosi na těch mladících hrajících badminton ho přimělo pohlédnout na ně ještě jednou — snad skutečnost, že hráli ve vražedném slunečním žáru s něčím, co mu přišlo jako násilně soustředěná energie. Nevypadalo to jako nějaká kratochvíle, a proto je začal sledovat.

Neexistoval žádný rozumný důvod, aby je podezíral, že jsou bankovní lupiči, ale Mikael si přesto udělal procházku a zalehl na kopec, z něhož měl výhled na jejich chatu, a tam konstatoval, že to prozatím nevypadá nijak nadějně. Trvalo asi čtyřicet minut, než chlapíci přijeli a zaparkovali před chatou Volvo. Vypadalo to, že parta má naspěch, a každý z nich táhl sportovní tašku, což samo o sobě nemuselo znamenat nic jiného, než že se byli někde

vykoupat. Ale jeden z nich se vrátil k autu a vyndal z něj předmět, který rychle zakryl sportovní bundou, a dokonce i ze své poměrně vzdálené pozorovatelný mohl Mikael konstatovat, že to je stará poctivá AK4, přesně ten typ, se kterým byl sám Mikael nedávno sezdán během roční vojenské služby. Hned poté zavolal na policii a sdělil jí, co vypožoroval. To byla předehra k třídennímu intenzivnímu obléhání chaty za dohledu médií, ale hlavní balkon patřil Mikaelovi s vážně přislíbeným honorářem z jednoho večerníku. Policie rozbila svůj hlavní stan na pozemku u chaty, kde Mikael bydlel.

Pád Medvědí ligy dodal Mikaelovi přesně takový hvězdný status, který jako novinář ve své branži potřeboval. Odvrácenou stranou jeho popularity byla skutečnost, že se večerník nedokázal zdržet uveřejnění titulku *Kalle Blomkvist vyřešil případ*. Žertovný text sepsala jedna starší sloupkařka a obsahoval tučet odkazů na mladého detektiva Astrid Lindgrenové. Jako vrchol všeho byl text doplněn zrnitou fotografií Mikaela, jak s polootevřenými ústy a pozvednutým ukazovákem podává uniformovanému policistovi nějaké informace. Ve skutečnosti ukazoval směrem ke kadibudce u chaty.

Vůbec nezáleželo na tom, že Mikael jméno Carl nikdy v životě nepoužil a že se nikdy pod žádný text jako Carl Blomkvist nepodepsal. Od této chvíle byl ke svému zoufalství mezi kolegy novináři nazýván Kallem Blomkvistem — epitetem vyslovovaným s posměvačnou škádlivostí, nikoli sice nepřátelskou, ale rozhodně ne přátelskou. Se vši úctou k Astrid Lindgrenové — Mikael miloval její knihy, ale nesnášel zdrobněliny. Jeho epiteton začalo blednout až po několika letech a daleko větších novinářských zásluhách, ale Mikael sebou pokaždé trhl, když toto jméno někdo použil v jeho blízkosti.

Mikael se mírumilovně usmál a zadíval se večerníku do očí.

„Ach jo, tak si něco vymysli. Stejně si ty svoje články vždycky vyfantazíruješ.“

Tón jeho hlasu nebyl nepříjemný. Všichni se mezi sebou víceméně znali a Michaelovi největší kritici si přítomnost odpustili. Michael dříve s jedním z nich pracoval a na večírku před pár lety se mu dokonce podařilo se s jednou ženou sblížit — s redaktorkou z TV4.

„Tak jste dnes dostal pořádně na frak,“ konstatoval *Průmysl dnes*, který evidentně poslal mladého zástupce.

„To jo,“ přiznal Mikael. Sotva mohl tvrdit něco jiného.

„Jaký je to pocit?“

Navzdory vážnosti situace si nedokázal Mikael ani starší novináři odpustit úsměv nad touto otázkou. Mikael si vyměnil pohled s TV4. *Jaký je to pocit* — otázka považovaná seriózními novináři všech dob za jedinou, kterou jsou Pitomí Sportovní Reportéři schopni položit Udýchanému Sportovci za cílovou páskou. Ale pak znovu zvažněl.

„Samozřejmě mě mrzí, že soud nedošel k jinému rozhodnutí,“ odvětil Mikael poněkud formálně.

„Tři měsíce vězení a 150 000 švédských korun odškodného. To je citelné,“ pronesla TV4.

„Přežiju to.“

„Omluvíte se Wennerströmovi? Podáte si ruce?“

„Ne, to asi sotva. Můj názor na obchodní morálku pana Wennerströma se nijak výrazně nezměnil.“

„Takže nadále tvrdíte, že je to ničema?“ zeptal se rychle *Průmysl dnes*.

Za touto otázkou se skrýval potenciálně nebezpečný článek a Mikael mohl po nastražené slupce snadno uklouznout, kdyby reportér nesignalizoval nebezpečí tím, že vystřelil mikrofon dopředu poněkud příliš horlivě. Mikael si několik vteřin rozmýšlel odpověď.

Soud právě vynesl rozsudek, že Mikael Blomkvist poškodil pověst finančníka Hanse-Erika Wennerströma. Byl odsouzen za pomluvu. Soudní líčení skončilo a Michael neplánoval, že se odvolá. Ale co by se stalo, kdyby neopatrně zopakoval své tvrzení už na schodech soudní budovy? Mikael se rozhodl, že otázku přejde.

„Myslím, že jsem měl pro zveřejnění svých informací dobré důvody. Soud byl jiného názoru a já přirozeně musím průběh soudního procesu akceptovat. Teď budeme v redakci o rozsudku diskutovat a poté se rozhodneme, co je třeba dělat dál. Víc nemám co dodat.“

„Ale zapomněl jste, že jako novinář přece musíte být schopni svá tvrzení doložit,“ řekla TV4 s narážkou na nabroušený tón v jeho

hlase. To mohl sotva popřít. Bývali dobří přátelé. Tvářila se neutrálně, ale Mikaelovi se zdálo, jako by v jejích očích zachytil jakousi zklamanou odtazitost.

Mikael Blomkvist zůstal stát a několik hrozných minut odpovídal na otázky. Otázka, která nevyslovena visela ve vzduchu a kterou se žádný reportér neodvážil položit — možná proto, že byla tak naprosto nepochopitelná —, se týkala faktu, jak Mikael mohl napsat text zcela postrádající důkazy. Všichni přítomní reportéři s výjimkou zástupce *Průmyslu dnes* byli veteráni s širokým profesním zázemím. Odpověď na tuto otázku pro ně ležela daleko za hranicí chápání.

tv4 Mikaela postavila před dveře radnice a vyzpovídala ho zvlášť před kamerou. Byla přátelštější, než si zasloužil, a Mikael dal k dobru dostatečné množství materiálu, aby byli všichni reportéři spokojeni. Tato záležitost bude mít za následek články v novinách — to bylo nevyhnutelné —, ale Mikael se snažil vsugerovat si, že jeho případ není největší mediální událostí roku. Novináři dostali to, co chtěli, a stáhli se zpět do svých redakcí.

Mikael měl v úmyslu se projít, ale byl větrný prosincový den a po poskytnutém interview mu bylo už tak dost chladno. Když osaměl na schodech radnice a pozvedl zrak, uviděl, jak William Borg vylézá ze svého auta, v němž seděl během celého interview. Jejich zraky se setkaly a poté se William Borg usmál.

„Ta cesta sem stála za to už jen proto, že tě můžu vidět s tímhle papírem v ruce.“

Mikael neodpověděl. William Borg a Mikael Blomkvist se znali už patnáct let. Kdysi společně pracovali jako externí ekonomičtí reportéři pro jedny ranní noviny. Možná za to mohla špatná chemie mezi nimi, ale začalo tak jejich celoživotní nepřátelství. Borg byl v Mikaelových očích špatný novinář a otravný, malicherný a pomstychtivý člověk, který šikanoval své okolí hloupými žerty a vyjadřoval se pohrdavě o starších a tudíž i zkušenějších kolezích. Vypadalo to, že mu obzvláště leží v žaludku starší reportérky. Při prvním konfliktu se spolu pohádali a jejich další, stále stejné a zbytečné střety vedly k tomu, že jejich rozpor začal nabývat osobního rázu.

Střety Mikaela s Williamem Borgem probíhaly v dostatečně dlouhých intervalech, ale na konci devadesátých let se z nich stali skuteční nepřátelé. Mikael napsal knihu o ekonomické žurnalistice a pilně citoval z množství hloupých článků nesoucích Borgův podpis. V Mikaelově verzi Borg vystupoval jako pan Důležitý, který většinu faktů špatně pochopil a napsal oslavné články o nějakém internetovém podniku, který byl právě na cestě ke krachu. Borg Mikaelovu analýzu neoceníl a při jednom náhodném setkání v hospodě na Söderu došlo téměř na facky. V té době Borg opustil novinářinu a nyní pracoval za podstatně vyšší plat v tiskové kanceláři podniku, který ještě ke všemu spadl do sféry zájmů průmyslníka Hanse-Erika Wennerströma.

Muži se na sebe dlouho dívali, dokud se Mikael neotočil na podpatku a neodešel. Byl to naprosto typický Borg tým, že přijel k radnici jen proto, aby se tam postavil a tlemil se na celé kolo.

Když Mikael odcházel, právě přijel autobus číslo čtyřicet a Mikael do něj naskočil hlavně proto, aby byl odsud co nejrychleji pryč. Vystoupil u Fridhemsplanu a nerozhodně chvíli postával na místě, stále s rozsudkem v ruce. Nakonec se rozhodl přejít do Kaffé Anna u vjezdu do policejních garáží.

Neuplynulo ani půl minuty od chvíle, co si objednal café latté a sendvič, když v rádiu začaly polední zprávy. Jeho případ byl na třetím místě, po sebevražedném bombovém atentátu v Jeruzalémě a po novince o tom, že vláda ustavila komisi pro projednání nového domnělého kartelu ve stavebním průmyslu.

Novinář Mikael Blomkvist z časopisu Milénium byl v pátek ráno odsouzen k tříměsíčnímu pobytu ve vězení za hrubou pomluvu průmyslníka Hanse-Erika Wennerströma. V jednom pozoruhodném starším letošním článku o takzvané aféře Minos Blomkvist tvrdil, že Wennerström použil státní peníze, určené pro průmyslové investice v Polsku, na obchod se zbraněmi. Mikael Blomkvist byl také odsouzen k zaplacení odškodného ve výši 150 000 švédských korun. V jednom komentáři Wennerströmuv advokát Bertil Camnermarker prohlásil, že jeho klient je s rozhodnutím soudu spokojen. Je to obzvláště hrubý případ pomluvy, řekl advokát.

Rozsudek měl dvacet šest stran. Věcně oznamoval, proč byl Mikael shledán vinným v patnácti bodech obžaloby za hrubou pomluvu obchodníka Hanse-Erika Wennerströma. Mikael si uvědomil, že ho každý bod bude stát deset tisíc korun a šest dní vězení. Kromě nákladů na soudní řízení a honoráře jeho advokáta. Neměl už sílu přemýšlet nad tím, jaký by měl být rozsudek, ale konstatoval, že mohl být i horší; soud se rozhodl zprostit ho viny v sedmi bodech obžaloby.

Jak tak pročítal formulace v rozsudku, pociťoval stále větší tlak a nepříjemný pocit kolem žaludku. Překvapilo ho to. Již od doby, co začalo soudní řízení, Mikael věděl, že by se musel stát nějaký zázrak, aby soud neprohrál. V dané situaci neměl o celém průběhu ani nejmenší pochybnost a smířil se s tím. Dvě soudní přelíčení proseděl Mikael zcela bezstarostně a stejně tomu bylo i během oněch jedenácti dnů, kdy bez jakýchkoli konkrétních informací čekal na to, až proces skončí a soud zformuluje rozsudek, který nyní držel v ruce. Ale teď, když bylo po všem, ho zaplavily nepříjemné pocity.

Když si Mikael ukousl ze sendviče, měl pocit, že mu sousto roste v ústech. Nedokázal ho spolknout a odstrčil sendvič stranou.

Bylo to poprvé, co byl Mikael Blomkvist odsouzen za nějaký zločin — poprvé, kdy byl vlastně z něčeho podezřelý nebo obžalovaný. Ve srovnání s tím neznamenal rozsudek vůbec nic. Nedopustil se ozbrojené loupeže, vraždy ani znásilnění. Z ekonomického hlediska byl však rozsudek citelný. *Milénium* nebylo právě vlajkovou lodí mediálního světa s neomezenými zdroji — časopis jakžtakž přežíval —, ale rozsudek pro něj žádnou katastrofu neznamenal. Problém spočíval v tom, že Mikael byl jedním ze spoluvlastníků časopisu a zároveň byl, což bylo dost hloupé, jeho přispěvatelem i odpovědným vydavatelem. Odškodné ve výši 150 000 švédských korun Mikael zamýšlel zaplatit z vlastní kapsy, což z velké části zlikviduje jeho úspory. Časopis se postará o soudní výlohy. Pokud bude chytře hospodařit, mělo by to dopadnout dobře.

Mikael přemýšlel i o možnosti prodat svůj byt, což by ho hodně páliło. Na konci šťastných osmdesátých let, v období, kdy měl trvalé zaměstnání a relativně slušný příjem, se porozhlížel po nějakém stálém bydlení. Absolvoval prohlídky všemožných bytů

a většinu z nich rovnou odepsal, dokud nenarazil na půdu o šedesáti pěti čtverečních metrech právě na začátku Bellmanovy ulice. Bývalý majitel z ní začal vytvářet obytný prostor, když najednou dostal místo v nějakém internetovém podniku v zahraničí, a Mikael tak mohl objekt před renovací lacino koupit.

Mikael zavrhl architektovy návrhy na řešení interiéru a práce dokončil sám. Investoval do nové koupelny a kuchyně a na zbytek se vykašlal. Namísto pokládky parket a postavení přiček obrousil původní prkna, přímo na stávající zdi použil vápenný nátěr a nejhorší vady zakryl dvěma akvarely od Emanuela Bernstona. Výsledkem byl zcela otevřený obytný prostor s místem na spaní za policí s knihami a s jídelnou a obývánkem vedle kuchyně s barem. V bytě byla dvě střešní okna a jedno štítové okno s výhledem na Rytířský záliv a Staré Město. Mikael měl výhled na proužek moře u Stavidla a na radnici. V dnešní situaci nebude mít prostředky na to, aby držel takový byt, i když by si ho rád nechal.

Ovšem skutečnost, že možná riskuje ztrátu bytu, nebyla nic ve srovnání s tím, že po profesní stránce utřžil opravdovou ránu, a náprava jejích škodlivých následků bude dlouho trvat. Pokud je vůbec půjde napravit.

Jednalo se o důvěru. V dohledné budoucnosti bude hodně redaktorů váhat nad publikováním článků s jeho iniciálami. Mikael měl pořád ve své branži dostatek přátel, kteří pochopí, že zaplatil daň ze smůly a náhody, ale on už nebude mít nárok ani na sebe-menší přehmat.

Nejvíce ho však pálilo ponížení.

Měl v ruce všechny trumfy, a stejně o ně přišel v boji s pologangsterem v obleku od Armaniho. S ničemou a burzovním spekulantem. S bohatým frajírkem se známým advokátem, který se mu celý proces vysmíval.

Jak se to mohlo takhle zhatit?

Wennerströмова aféra začala slibně před rokem a půl jednoho červnového večera v kokpitu žluté loďky Mälar 30. Všechno to byla náhoda, na jejímž počátku jeho kolega novinář, v současné době zaměstnanec PR v krajské radě, chtěl udělat dojem na svou novou známost a nerozvážně si pronajal plachetnici Scampi na

několikadenní plachtění ve stockholmských šérách. Jeho tehdejší přítelkyně, která se právě přestěhovala z Hallstahammaru do Stockholmu kvůli studiím, se přes určité výhrady nechala přemluvit za podmínky, že bude moci jet i její sestra s přítelem. Nikdo z hallstahammarského tria nikdy předtím v plachetnici neseděl. Jediný problém bylo to, že kolega novinář byl spíš nadšený do plachtění než zkušený. Tři dny před vyplutím zoufale telefonoval Mikaelovi a přemlouval ho, aby s nimi jel jako pátý člen posádky se znalostí navigace.

Mikael se k tomuto návrhu zprvu stavěl chladně, ale nakonec na něj přistoupil díky příslibu, že si bude moci dopřát několikadenní oddech v šérách, s dobrým jídlem a v příjemné společnosti, jak tvrdili. Tyto růžové představy však přišly vniveč a plachtění se vyvinulo v mnohem větší katastrofu, než si Mikael vůbec uměl představit. Plavili se krásnou, ale málo dramatickou trasou z Bullandö nahoru k Furusundsledenu sotva pět vteřin, když nová přítelkyně Mikaelova kolegy dostala mořskou nemoc. Její sestra se začala hádat se svým přítelem a ani jeden z nich neprojevil zájem osvojit si sebemenší znalosti o plachtění. Brzy bylo jasné, že se od Mikaela očekává řízení lodi, zatímco ostatní přispívali dobře míněnými, avšak naprosto nesmyslnými radami. Po prvním přenocování v zálivu u Ängsö to Mikael chtěl vzdát a ve Furusundu nasednout na autobus domů. Jen zoufalé naléhání bývalého kolegy Mikaela přimělo zůstat na palubě.

Příštího dne kolem dvanácté hodiny, dostatečně brzy na to, aby bylo k dispozici ještě několik volných míst, uvázali loď u přístavního můstku v Arholmě. Udělali si jídlo a právě obědvali, když si Mikael všiml žluté umělohmotné plachetnice M-30, která klouzala do zálivu pouze s hlavní plachtou. Loď pomalu nabírala vítr, zatímco kapitán se pídil po volném místě u přístavního můstku. Mikael se rozhlédl kolem a konstatoval, že mezi jejich Scampi a H-baatem na pravoboku je zřejmě jediná skulina, která by jakžtakž stačila pro štíhlou M-30. Postavil se na zadní palubě a ukázal na ni; kapitán na M-30 poděkoval zvednutím ruky a zamířil k můstku. Osmělý plachtař, který se neobtěžoval spouštěním motoru, všiml si Mikael. Slyšel skřípění kotevního řetězu a o několik vteřin později šla dolů hlavní plachta, zatímco plachtař zběsile pobíhal sem tam,

aby zasunul kormidlo rovně do otvoru a zároveň dostal konec provazu na příď.

Mikael se opřel o zábradlí a zvedl ruku, aby ukázal, že je připraven provaz chytit. Nově příchozí provedl poslední změnu kurzu a perfektně vklouzl k zadní palubě Scampi, téměř úplně bez námahy. Právě v okamžiku, kdy podal konec provazu Mikaelovi, si Mikael uvědomil, že se znají, a potěšeně se usmál.

„Ahoj, Robby,“ řekl Mikael. „Proč nespustíš motor, abys nemusel škrábat lak ze všech lodí přístavu?“

„Ahoj, Micke. Hned se mi zdálo, že jsi mi nějak povědomý. Motor bych pustil rád, jen kdyby to šlo. Ten všivák mi chcipl před dvěma dny u Rödlögy.“

Přes zábradlí si potřásli rukou.

Před celou věčností, na kungsholmském gymnáziu v sedmdesátých letech, byli Mikael Blomkvist a Robert Lindberg kamarádi, dokonce dobří kamarádi. A jak už to u starých kamarádů ze školy bývá, jejich přátelství skončilo po maturitě. Každý se vydal svou vlastní cestou a během posledních dvaceti let se sešli sotva šestkrát. Před tímto nečekaným setkáním u přístavního můstku v Arholmě se viděli naposledy tak před sedmi osmi lety. Zkoumavě na sebe hleděli. Robert byl dohněda opálený, s rozcuchanými vlasy a dvoutýdenním strništěm na bradě.

Mikaelovi se najednou výrazně pozvedla nálada. Když se jeho bývalý kolega novinář se svou prostoduchou společností vydali zatančit si kolem svatojánské břízy u krámků na druhé straně ostrova, Mikael se posadil se sledem a panákem do kokpitu na M-30 a oba muži klábosili o hloupostech jako kamarádi ze školy.

O něco později večer, poté, co oba vzdali boj proti proslulým arholmským komárům, a po nezanedbatelném množství vypitých panáků se muži stáhli do podpalubí a jejich rozhovor se změnil na kamarádské dohadování o morálce a etice v obchodním světě. Oba si zvolili kariéru, která byla v určitém smyslu zaměřena na oblast financí. Robert Lindberg šel po gymnáziu na obchodní akademii a poté vstoupil do světa bankovníctví. Mikael Blomkvist skončil na žurnalistice a většinu svého profesního života věnoval odhalování pochybných obchodů právě ve světě bankovníctví a financí.

Rozhovor se začal točit kolem správnosti a morálky některých zlatých padáků z devadesátých let. Po chrabré obhajobě několika takovýchto smluv o odchodném si Lindberg sundal brýle a proti své vůli konstatoval, že se přese všechno v obchodním světě tu a tam skrývá nějaký ničema. Najednou na Mikaela pohlédl vážnými očima.

„Když jsi investigativní novinář a píšeš o hospodářské kriminalitě, proč nenapišeš něco o Hansi-Erikovi Wennerströmovi?“

„Nevěděl jsem, že je o něm co psát.“

„Tak trochu zadoluj v paměti. No tak do toho, sakra. Kolik toho víš o programu SIB?“

„No, to byl v devadesátých letech nějaký podpůrný program pro země bývalého východního bloku, který měl pomoci jejich průmyslu postavit se na vlastní nohy. Před několika lety skončil. O tomhle jsem nic nepsal.“

„Program SIB — Rady pro podporu průmyslu —, kterou spustila vláda a řídili ji reprezentanti desítky velkých švédských podniků. Program SIB získal státní garance pro celou řadu projektů, rozhodlo se o tom po jednání s vládami v Polsku a pobaltských zemích. V čele stála Ústřední organizace dělnických hnutí jako záruka toho, že prostřednictvím švédského modelu budou posílena i dělnická hnutí na Východě. Formálně vzato šlo o podpůrný projekt, který byl založen na principu ‚pomocí ke svépomoci‘ a který měl východním režimům poskytnout možnost sanace vlastní ekonomiky. V praxi se ale jednalo o to, že švédské podniky získaly subvence, aby se etablovaly jako akcionáři podniků ve východních zemích. Ten zatracený křesťanský ministr byl zapáleným příznivcem SIB. Jednalo se o papírenský průmysl v Krakově, o zvýšení standardu kovovýroby v Rize a cementárny v Tallinu a tak dále. Peníze byly rozděleny vedením programu SIB, které se skládalo ze samých těžkých kalibrů bankovního a průmyslového světa.“

„Takže šlo o peníze daňových poplatníků?“

„Asi padesát procent byl státní příspěvek, zbytek daly dohromady banky a průmyslové podniky. Ale žádný idealismus v tom nebyl. Banky i podniky počítaly s tím, že si pěkně namastí kapsu. Jinak by se na to zvysoka vykašlaly.“

„A o kolik peněz se jednalo?“

„Počkej, ještě si poslechni tohle. Program SIB se týkal hlavně řádných švédských podniků, které chtěly proniknout na východní trh. Byly to silné podniky jako ABB nebo Skanska. Jinými slovy žádní spekulanti.“

„Ty tvrdíš, že Skanska nespekuluje? A co ten výkonný ředitel, který dostal padáka, když nechal jednoho ze svých hochů utopit půl miliardy v burzovních spekulacích? A jak je to s tím jejich hysterickým obchodováním s domy v Londýně a Oslo?“

„Jasně, hajzlíky najdeš v jakémkoli podniku na světě, ale ty víš, co tím myslím. Že jde o podniky, které každopádně něco produkuje. O páteř švédského průmyslu a tak podobně.“

„A co má s tímhle společného Wennerström?“

„Wennerström je v téhle hře něco jako žolík. Chlapík odnikud, který nemá žádné zázemí v těžkém průmyslu, takže tu v téhle souvislosti vlastně nemá co pohledávat. Ale Wennerström nashromáždil na burze obrovský majetek a investoval do stabilních podniků. Takže se dá říct, že přišel zadní cestičkou.“

Mikael si nalil do skleničky Reimersholmskou pálenku, opřel se v kabině a vzpomínal, co o Wennerströmovi ví. Což nebylo nic moc. Wennerström se narodil kdesi v Norrlandu, kde v sedmdesátých letech založil investiční společnost. Vydělal nějaké peníze, přestěhoval se do Stockholmu a tam během šťastných osmdesátých let udělal závratnou kariéru. Založil Wennerströmovu skupinu, která se poté, co se kancelář etablovala v Londýně a v New Yorku, přejmenovala na *Wennerstroem Group* a společnost začala být zmiňována ve stejných článcích jako Beier. Wennerström obchodoval s akciemi, opcemi a rychlými spekulacemi a dostal se do tisku mezi celebrity — jako jeden z našich četných miliardářů s půdním bytem zabírajícím celé patro na Pobřežní ulici, s úžasnou letní vilou na Värmdö a dvacet tři metrů dlouhým motorovým křižníkem, koupeným od jedné z bývalých tenisových hvězd, která zchudla. Koumák na prachy, jasně, ale celá osmdesátá léta byla desetiletím takovýchto vychytralých koumáků a spekulantů s nemovitostmi a Wennerström se nevyznamenal o nic víc než kdokoli jiný. Ba právě naopak; byl spíš ve stínu těch Velkých hochů. Neměl nabubřelé manýry jako Stenbeck a nevyléval si srdce v novinách jako Barnevik. Wennerströma nezajímaly nemovitosti, namísto toho značně

investoval do bývalého východního bloku. Když v devadesátých letech balón splaskl a jeden ředitel po druhém začal vyskakovat se svým zlatým padákem, Wennerströmovy podniky z toho vyšly překvapivě dobře. Ani náznak nějakého skandálu. Dokonce samotné *Financial Times* o tom psaly jako o *A Swedish Success Story*.

„Bylo to v roce 1992. Wennerström se ohlásil u rady SIB a oznámil jí, že chce peníze. Představil plán, který byl jasně zakotven v lokálních zájmech v Polsku a týkal se etablování průmyslové výroby obalových materiálů v potravinářském průmyslu.“

„Takže konzervářský průmysl.“

„Ne přesně, ale něco v tom smyslu. Nemám ani páru o tom, jak Wennerström vyčtenichal SIB, ale mohl si pak beze všeho odkráčet se šedesáti miliony v kapse.“

„Tak tohle začíná vypadat zajímavě. Nech mě hádat — to bylo naposledy, co ty prachy někdo viděl.“

„Omyl,“ řekl Robert Lindberg. Usmál se a posilnil se pár kapkami kořalky.

„To, co přišlo potom, je příklad klasické ekonomické zprávy. Wennerström opravdu etabloval obalový průmysl v Polsku, blíže lokalizováno v Lodži. Ten podnik se jmenoval Minos. SIB dostala v roce 1993 několik nadšených zpráv, pak bylo ticho po pěšině. V roce 1994 Minos najednou zkrachoval.“

Robert Lindberg s bouchnutím položil skleničku, aby tak názorně předvedl kolaps podniku.

„Problém SIB spočíval v tom, že neexistovala žádná skutečná pravidla, jakým způsobem by projekt měl být spravován. Pamatuješ přece, jaká to byla doba. Po pádu Berlínské zdi všichni hýřili optimismem. Bude nastolena demokracie, nebezpečí jaderné války je pryč a z bolševiků se přes noc stanou opravdoví kapitalisté. Vláda chtěla stabilizovat demokracii na Východě. Každý kapitalista chtěl jít s dobou a pomáhat při budování nové Evropy.“

„Nevěděl jsem, že kapitalisti jsou tak zapálení pro dobročinné skutky.“

„Věř mi, to byl žhavý sen každého kapitalisty. Rusko a východní státy jsou přece po Číně největším zbývajícím trhem na světě. Průmysl neměl s pomocí vládě žádný problém, hlavně ty podniky,

kteřé měly poskytnout jen zlomek výdajů. Suma sumárum spolkl SIB téměř třicet miliard korun z peněz daňových poplatníků. Peníze se měly vrátit ve formě budoucích zisků. Formálně byl program SIB iniciativou vlády, ale průmyslové přesuny byly tak velké, že vedení SIB pracovalo prakticky samostatně.“

„Chápu. V tomhle se taky skrývá nějaká zajímavá historka?“

„Trpělivost. Když ten projekt spustili, s financováním nebyly žádné problémy. Švédsko ještě nepocítilo úrokový šok. Vláda byla spokojená, že SIB bude poukazovat na velké švédské investice do demokracie na Východě.“

„Takže tohle bylo za pravicové vlády.“

„Politiku do toho netahej. Jedná se o prachy a je úplně fuk, jestli ministry volí socani nebo pravičáci. Takže, plnou parou vpřed, pak přišly valutové problémy a potom začalo několik chytráků z Nových demokratů — pamatuješ si na Nové demokraty? — fňukat, že chybí dohled nad činností SIB. Jeden z těch hnidopichů si popletl SIB se SIDA a myslel si, že se jedná o nějaký zatracený podpůrný environmentální projekt v Tanzanii. Na jaře 1994 bylo zahájeno šetření, které mělo zhodnotit činnost SIB. V té době byly otazníky u více projektů, ale jedním z prvních, které měly být prošetřeny, byl Minos.“

„A Wennerström nemohl doložit, na co ty peníze použil.“

„Naopak. Wennerström prezentoval naprosto vynikající zprávu o investovaných prostředcích, tedy že padesát čtyři miliony vložil do Minosu, ale ukázalo se, že v zaostalém Polsku jsou příliš velké strukturální problémy, aby tam mohl fungovat moderní podnik, a že jejich obalový průmysl byl prakticky vytlačen podobnými konkurenčními německými projekty. Němci právě skupovali celý východní blok.“

„Říkal jsi, že Wennerström dostal šedesát milionů korun.“

„Přesně tak. Peníze ze SIB fungovaly jako bezúročná půjčka. Šlo přirozeně o to, aby podnik za určitý počet let část peněz vrátil. Ale Minos se zhroutil a projekt neuspěl, což Wennerströmovi nikdo nemohl vyčítat. Tehdy vstoupily do hry státní garance a on vyvážl bez jakékoli újmy. Jednoduše nemusel vracet peníze, které zmizely, když Minos zkrachoval, a mohl také dokázat, že sám přišel o odpovídající částku z vlastních prostředků.“

„Počkej, pochopil jsem to správně? Vláda přihrávala miliardy z peněz daňových poplatníků a posloužila diplomaty, kteří zúčastněným otevírali dveře. Průmyslové podniky dostaly peníze a použily je k tomu, aby investovaly do *joint venture* a aby pak přinesly domů rekordní zisky. Jinak řečeno, tak už to obvykle chodí. Někdo vyhraje a jiní platí účty, a my dobře víme, kdo to je.“

„Ty jsi cynik. Půjčky měly být vráceny státu.“

„Říkal jsi, že byly bezúročné. Takže to znamená, že na daňové poplatníky za ty prachy, které dali dohromady, žádné výhody nezbyly. Wennerström dostal šedesát milionů, z toho padesát čtyři milionů investoval. A co se stalo s těmi zbývajících šesti?“

„Ve stejné chvíli, kdy bylo jasné, že projekty SIB budou podrobeny kontrole, poslal Wennerström SIB šek na šest milionů, aby zaplatil rozdíl. A tím byla věc z čistě právního hlediska z obliga.“

Robert Lindberg zmlkl a vyzývavě pohlédl na Mikaela.

„To vypadá, že si Wennerström ulil stranou trochu peněz pro SIB, ale ve srovnání s půlmiliardou, co zmizela ze Skansky, nebo se skoro miliardovým zlatým padákem ředitele ABB — to bylo něco, co lidi vážně šokovalo — tady nebude zas tolik o čem psát,“ konstatoval Mikael. „Dnešní čtenáři už mají dost článků o nekompetentních spekulantech, i když se jedná o peníze daňových poplatníků. Je na téhle historce ještě něco zajímavého?“

„Bude toho čím dál víc.“

„Jak jsi se tohle všechno o Wennerströmových kšeftech v Polsku dozvěděl?“

„V devadesátých letech jsem pracoval v Obchodní bance. A hádej, kdopak asi dělal zprávy pro zástupce banky v SIB?“

„Aha. Povídej dál.“

„Takže... abych to shrnul. SIB obdržela od Wennerströma vysvětlení. Byly sepsány všechny potřebné dokumenty. Zbýající peníze byly vráceny. Právě tohle vrácení šesti milionů je mazané. Když narazíš na někoho, kdo ti chce dát balík peněz, tak je sakra jasné, že chce něco ututlat.“

„Pojď zpátky k věci.“

„Ale milý Blomkviste, vždyť právě tohle je ta věc, o kterou jde. SIB je s Wennerströmovou zprávou spokojená. Investice je fuč, ale

nic nenasvědčuje tomu, že s ní bylo špatně naloženo. Prošli jsme faktury, bankovní převody a všechny papíry. Všechno bylo nádherně doložené. Věřil jsem tomu. Můj šéf tomu věřil. SIB tomu věřila a vláda k tomu neměla co dodat.“

„V čem byl tedy háček?“

„Tahle historka začíná být citlivá,“ řekl Lindberg a najednou vypadal překvapivě střízlivý. „Protože ty jsi novinář, tohle je *off the record*.“

„Nech toho. Nemůžeš se posadit a něco mi vyprávět a pak otočit a říct, že víc už vědět nesmím.“

„To právě klidně můžu. Všechno, co jsem ti do téhle chvíle povídal, je naprosto veřejné. Můžeš to rozmáznout v novinách, jestli chceš. Zbytek téhle historky — který jsem ti neřekl — můžeš klidně rozmáznout taky, ale musíš mě brát jako anonymní zdroj.“

„Aha, ale podle běžné terminologie *off the record* znamená, že jsem se dozvěděl něco důvěrného, ale nesmím to zveřejnit.“

„Na terminologii ti kašlu. Napiš si sakra, co chceš, ale já jsem tvůj anonymní zdroj. Domluveno?“

„Jasně,“ odvětil Mikael.

S odstupem času se ukázalo, že jeho odpověď byla samozřejmě chyba.

„Takže. Tenhle příběh o Minosu se odehrál asi před deseti lety, těsně potom, co padla zeď a z bolševiků se stali řádní kapitalisté. Já jsem byl jedním z těch, co prošetřovali Wennerströma, a celou dobu jsem si myslel, že je v tom nějaká levárna.“

„A proč jsi při tom prošetřování nic neřekl?“

„Diskutoval jsem o tom se svým šéfem. Ale šlo o to, že jsme se neměli čeho chytit. Všechny papíry byly v pořádku. Nemohl jsem udělat nic víc, než se pod svou zprávu podepsat. Ale pokaždé, když jsem potom narazil v novinách na Wennerströmovo jméno, jsem si vzpomněl na Minos.“

„Aha.“

„Víš, před pár lety, v polovině devadesátých let, dělala moje banka s Wennerströmem nějaké obchody. Vlastně dost velké obchody. Nebylo to úplně ideální.“

„Vyfoukl vám prachy?“

„Ne, takhle zlé to nebylo. Obě strany na těch obchodech vydělaly. Spíš šlo o to, že... nevím, jak bych to měl správně vysvětlit. Teď tam patřím a mluvím o svém zaměstnavateli, a to nechci. Ale co mě tehdy praštilo do očí — celkový dojem, jak se tomu říká, ten nebyl vůbec dobrý. Wennerström byl v médiích prezentován jako nějaký úžasný ekonomický zázrak. A z toho on žije. To je jeho kapitál, důvěra.“

„Vím, co tím myslíš.“

„Měl jsem dojem, že všechno kolem toho chlapa je humbuk. Vůbec neměl nějaké zvláštní nadání pro ekonomiku. Naopak, v některých otázkách mi připadal nepochopitelně přízemní. Měl několik chytrých, mladých a výbojných poradců, ale o něm osobně jsem rozhodně žádné dobré mínění neměl.“

„Chápu.“

„Před pár lety jsem byl v Polsku kvůli úplně jiné záležitosti. Byli jsme na večeři s několika investory v Lodži a já jsem se náhodou ocitl u stejného stolu jako primátor. Mluvili jsme o tom, jak bylo těžké postavit polskou ekonomiku na nohy a tak podobně, a já se přitom mimochodem zmínil o projektu Minos. Primátor na nějakou dobu naprosto nechápatě civěl — jako by o Minosu nikdy neslyšel —, ale pak si vzpomněl, že to byl nějaký mizerný podnik, ze kterého nakonec nic nebylo. Se smíchem tohle téma ukončil a řekl — cituju slovo od slova —, že pokud by to bylo všechno, co švédští investoři dokázali, pak by naše země brzy zkrachovala. Chápeš to?“

„Ta výpověď naznačuje, že lodžský primátor je hlava otevřená, ale pokračuj.“

„Tahle věta mi pořád vrtala v hlavě. Příští den jsem měl ráno schůzku, ale po zbytek dne volno. Jen z pouhé zvědavosti jsem se tam rozjel a našel jsem tu zavřenou továrnu Minos, v mrňavé vesničce úplně mimo Lodž, s hospodou ve stodole a kadibudkami na zahradě. Ten velký podnik Minos byl barabizna na spadnutí. Starý sklad z vlnitého plechu, který v padesátých letech postavila Rudá armáda. Na pozemku jsem narazil na hlídače, co uměl trochu německy, a dozvěděl jsem se, že jeho bratraci v Minosu pracovali. Jeden z nich bydlel kousíček odtud, a tak jsme zašli k němu domů. Hlídač šel se mnou a tlumočil. Zajímá tě, co říkal?“

„Umírám zvědavosti.“

„Minos začal fungovat v roce 1992. Měl nanejvýš patnáct zaměstnanců, většina z nich byly staré babky. Plat byl sotva sto padesát švédských korun za měsíc. Nejdřív tam neměli žádné stroje, takže zaměstnancům nezbylo než uklízet v té barabizně. Na začátku října dorazily tři stroje na výrobu kartonů, koupené v Portugalsku. Byly staré, rozbité a naprosto zastaralé. Pokud by se prodaly na šrot, sotva by se za ně utržilo víc než pár tisícovek. Samozřejmě ještě fungovaly, ale každou chvíli byly rozbité. Minos trpěl neustálými výpadky výroby. Nejčastěji stroj provizorně opravil některý ze zaměstnanců.“

„Tak tohle už začíná vypadat na slušnou historku,“ připustil Mikael. „Co se vlastně v Minosu vyrábělo?“

„V roce 1992 a do poloviny roku 1993 tam vyráběli naprosto běžné papírové krabice na čisticí prostředky na nádobí, včelky na vejce a podobně. Potom začali s papírovými sáčky. Ale továrna měla pořád nedostatek surovin a o nějaké velkovýrobě nemohlo být nikdy ani řeči.“

„Tohle zrovna nevypadá na závratnou investici,“ konstatoval Mikael.

„Spočítal jsem si to. Celkové náklady na pronájem byly asi 15 000 korun za dva roky. Platy mohly vyšplhat maximálně na 150 000 — a to jsem štědrý. Nákup strojů a transport... dodávky na transport kartonových krabic... odhadem 250 000. Pak ještě poplatky na expedici a licenci, nějaké ty cesty tam a zpátky — vesnici několikrát navštívila evidentně jediná osoba ze Švédska. No, řekněme, že se celá operace vešla do milionu. Jednoho dne v létě 1993 přišel do fabriky polír a řekl, že je zrušená, a pak přijel maďarský nákladák a odvezl strojový park. Exit Minos.“

Během soudního přelíčení si Mikael na tenhle letní večer často vzpomněl. Tón rozhovoru byl po většinu večera školácký a přátelsky hašteřivý, přesně jako na gymnáziu. V pubertě s Robertem sdíleli problémy, které člověka v tomto věku obvykle trápívají. Jako dospělí byli vlastně cizinci, od základu naprosto rozdílní lidé. Během večera Mikael přemýšlel o tom, co z nich během gymnaziálních let dělalo tak dobré přátele. Pamatoval si Roberta jako

tichého rezervovaného chlapce, nepochopitelně stydlivého před dívkami. Jako dospělý je úspěšný... no, šplhoun na stále vyšší posty v bankovním světě. Mikael ani na okamžik nezapochyboval o tom, že jeho kamarád má názory, které jsou většinou v přímém rozporu s jeho vlastním pohledem na svět.

Mikael se zřídka kdy opil, ale když hladina v láhvi s kořalkou pomalu klesala ke dnu, náhodné setkání s Robertem změnilo nevydařené plachtění v příjemný večer. Právě z toho důvodu, že se jejich rozhovor odehrával ve školním duchu, se Mikaelovi zprvu nechtělo Robertovo vyprávění o Wennerströmovi brát vážně, ale pak se v něm konečně probudil novinářský instinkt. Najednou pozorně naslouchal a začaly se objevovat logické námitky.

„Počkej vteřinku,“ apeloval Mikael. „Vždyť mezi burzovními spekulanty je Wennerström jménem číslo jedna. Pokud se nepletu, je přece miliardář...“

„Odhadem spočteno si *Wennerstroem Group* sedí na takových 200 miliardách. Asi se chceš zeptat, proč by se miliardář měl vůbec obtěžovat tím, aby si ulil almužničku nějakých mizerných šedesáti milionů.“

„No, spíš nechápu, proč by měl riskovat všechno pro takhle jasný podvod.“

„Nevím, jestli se o tomhle podvodu dá říct, že je tak úplně jasný; Wennerströmovu zprávu schválilo jednomyslně vedení SIB, lidi v bance, vláda i parlamentní revizoři.“

„Ale každopádně se jedná o pár šupů.“

„Jistě. Ale přemýšlej: *Wennerstroem Group* je investiční podnik, který obchoduje se vším, na čem se dá vydělat — s cennými papíry, opcemi, valutami... už jsi to zmínil. Wennerström se spojil se SIB v roce 1992, právě když už byl skoro na dně a bylo načase stáhnout se z trhu. Pamatuješ se na podzim 1992?“

„To teda pamatuju. Měl jsem pohyblivou půjčku na byt, když úrok Státní banky v říjnu vyšplhal na pět set procent. Za jeden rok mě pumpli o devatenáctiprocentní úrok.“

„Mm, to byly časy,“ usmál se Robert. „I já jsem v tomhle roce šel zatraceně dolů. A Hans-Erik Wennerström — přesně jako všichni ostatní aktéři na trhu — se potýkal se stejnými problémy. Jeho podnik měl miliardy vázané v různých cenných papírech,

ale překvapivě málo prostředků v hotovosti. Zničením už si nemohl půjčovat další fantastické částky. V takové situaci je běžné, že člověk prodá nějaké nemovitosti a ztrátu tak zalepí — ale zrovna v roce 1992 nechtěl nikdo jako na potvoru nemovitosti kupovat.“

„Takže problémy s *cash-flow*.“

„Přesně. A tyhle problémy neměl jen Wennerström. Všichni obchodníci...“

„Žádní obchodníci. Nazývej je, jak chceš, ale když jim říkáš obchodníci, urážíš tak seriózní povolání.“

„...tak teda burzovní spekulanti měli problémy s *cash-flow*... Podívej se na tohle: Wennerström dostal šedesát milionů švédských korun. Šest milionů vrátil, ale až po třech letech. Výdaje na Minos nemohly být o moc víc než jeden milion. Jen úrok z šedesáti milionů za tři roky by stál za to. V závislosti na tom, jak ty peníze ze SIB investoval, je mohl zdvojnásobit nebo zdesetinásobit. To už nemluvíme o nějaké mizerné almužně. A vůbec, na zdraví.“

KAPITOLA 2

Pátek 20. prosince

Draganovi Armanskému bylo padesát šest let a narodil se v Chorvatsku. Jeho otec byl arménský Žid z Běloruska. Za chlapcovu kulturní výchovu zodpovídala matka, bosenská Muslimka s řeckými kořeny, a Dragan se tak v dospělém věku ocitl ve velké heterogenní skupině, která byla masmédií definována coby Muslimové. Imigrační úřad ho však zaregistroval jako Srba. Podle dokladů byl Dragan švédským občanem a pasová fotografie ukazovala hranatý obličej s mohutnými čelistmi, tmným strništěm a prošedivělými skráněmi. Často ho považovali za Araba, ačkoli v rodokmenu žádného arabského předka neměl. Byl však genetickým křížencem onoho typu, který by rasističtí pitomci s velkou pravděpodobností označili za podřadný materiál.

Vzhledem trochu připomínal klasický typ místního podsvětního podbosse z nějakého amerického gangsterského filmu. Ve skutečnosti však Dragan Armanskij nebyl pašerákem drog ani žádným mafiánem. Byl schopný podnikový ekonom a na začátku sedmdesátých let začal pracovat jako ekonomický asistent pro firmu Milton Security; během let se vypracoval na výkonného ředitele a operativního šéfa celé firmy.

Jeho zájem o otázky související s bezpečností tak postupně vzrůstal a Dragan jimi byl fascinován. Bylo to jako strategická hra — identifikovat případná nebezpečí, vymyslet obrannou strategii a být po celou dobu o krok napřed před podnikovými špióny,

vyděrači a zloději. Dragan začal tím, že chytře objevil způsob, jakým byl jeden zákazník podveden pomocí kreativního účetnictví. Ve skupině tuctu lidí prokazatelně našel osoby, které za vším stály, a ještě po třiceti letech si pamatoval vzrušení, které pocítil ve chvíli, kdy si uvědomil, že celá zpronevěra byla umožněna přehlédnutím několika jednoduchých mezer v bezpečnostních postupech dotyčného podniku. On sám postoupil z postu účetního na jednoho ze spoluaktérů rozvoje firmy a stal se odborníkem na ekonomické podvody. Po pěti letech se dostal do vedení podniku a za dalších deset let se stal — nikoli bez protestů — jeho výkonným ředitelem. Ale protesty již dávno utichly. Během svého působení udělal Dragan Armanskij z Milton Security jednu z nejkompetentnějších a nejspolehlivějších švédských bezpečnostních agentur.

Společnost Milton Security měla tři sta deset stálých zaměstnanců a mimoto využívala podle potřeby služeb asi tří set externích spolupracovníků. Ve srovnání s Falckem a Švédskou hlídací službou to však byl malý podnik. Když Armanskij nastoupil, jmenoval se Všeobecná bezpečnostní agentura Johana Fredrika Milтона AB a okruh zákazníků se skládal z obchodních center hledajících kontrolory a svalnatou ochranku. Během Armanského vedení se podnik přejmenoval na mezinárodně znějící Milton Security a vsadil na špičkové technologie. Došlo k výměně personálu a vysloužilí noční hlídači, uniformovaní fetišisté a obzvláště natvrdlí absolventi středních škol byli nahrazeni skutečně kompetentními lidmi. Armanskij dosadil do funkce operačních šéfů bývalé policisty, zaměstnal státníky mající zkušenosti s mezinárodním terorismem, členy osobní ochrany, specialisty na podnikové špionáže, a především znalce telekomunikační techniky a počítačové odborníky. Podnik se přestěhoval ze Solny do nových reprezentativních prostor na Stavidle v centru Stockholmu.

Na začátku devadesátých let byla Milton Security připravena poskytovat zcela nový způsob zabezpečení pro exkluzivní skupinu zákazníků, především středně velké podniky s mimořádně vysokým obratem a dobře situované soukromé osoby — zbohatlé rockové hvězdy, burzovní makléře a internetové podniky. Velká část její činnosti byla zaměřena na nabídku osobní ochrany a bezpečnostních řešení pro švédské podniky v zahraničí, především

na Středním východě. Podíl této činnosti tehdy odpovídal téměř sedmdesáti procentům obrátu firmy. V době Armanského působení se obrat zvýšil ze sotva čtyřiceti milionů ročně na téměř dvě miliardy. Obchodování s bezpečností se stalo mimořádně lukrativní branží.

Činnost podniku byla rozdělena do tří hlavních oblastí: *bezpečnostních konzultací*, kdy se jednalo o identifikaci myslitelných nebo představitelných rizik, *protiopatrění*, skládajících se obvykle z instalace drahých bezpečnostních kamer, elektronických bezpečnostních zařízení a počítačové výbavy; a nakonec *osobní ochrany* pro soukromé osoby nebo podniky, kterým hrozilo nějaké reálné nebo smyšlené nebezpečí. Posledně jmenovaný segment trhu za deset let téměř čtyřicetinasobně vzrostl a nedávno se objevil nový okruh zákazníků v podobě dobře situovaných žen hledajících ochranu před bývalým přítelem, manželem nebo neznámými stalkery, kteří je zhlédli v televizi a byli posedlí jejich upnutým tričkem nebo barvou rtěnky. Podnik navíc spolupracoval s obdobně renomovanými firmami v jiných evropských zemích a USA a zajišťoval bezpečnost mnohým zahraničním hostům při návštěvě Švédska, například jedné známé americké herečky, která se zde po dva měsíce účastnila natáčení filmu v Trollhättanu a jejíž agent byl toho názoru, že během občasných procházek kolem hotelu potřebuje ochranu.

Čtvrtá, poněkud méně důležitá součást působnosti firmy s pouze několika zaměstnanci se nazývala SD neboli Soukromí detektivové, a tito v podnikovém žargonu takzvaní *sondovači* měli za úkol prověřování soukromých osob.

Armanskij z tohoto typu činnosti nijak zvlášť nadšený nebyl. Po ekonomické stránce nebyla příliš lukrativní, navíc byla náročná a u zaměstnance kladla vyšší požadavky na schopnost úsudku a kompetenci než na jeho znalost telekomunikační techniky nebo diskrétní instalace sledovací aparatury. Soukromá detektivní činnost byla přípustná v případě, kdy se jednalo o jednoduché prověření účtů, proklepnutí potencionálního zaměstnance před uzavřením pracovní smlouvy, prověřování podezření, že některý spolupracovník způsobil únik informací nebo že se dopouští trestné činnosti. V takovémto případě byli do operativní činnosti zapojeni *sondovači*.

Ale za Draganem často přicházeli zákazníci potýkající se se soukromými problémy a tendencemi vyvolávat nežádoucí potíže. *Chci vědět, s jakým hajzlíkem se tahá moje dcera... Myslím, že mi zahýbá manželka... Je to hodný kluk, ale dostal se do špatné společnosti... Někdo mě vydírá...* Armanskij tyto žádosti nejčastěji odmítal. Pokud je dcera dospělá, má právo se tahat s jakým hajzlíkem chce, a pokud někomu zahýbá manželka, měl by si to zjistit sám. V takovýchto poptávkách se skrývaly léčky, které mohly potencionálně vyvolat skandál nebo zatáhnout Milton Security do právních tahanic. Proto Dragan Armanskij detektivní činnost pečlivě sledoval, ačkoli v celkovém obratu firmy znamenala naprostý pakatel.

Pracovním úkolem tohoto rána bylo bohužel soukromé vyšetřování a Dragan Armanskij si upravil puky a pak se zaklonil ve své pohodlné kancelářské židli. Nedůvěřivě pozoroval svou o třicet dva let mladší spolupracovnici Lisbeth Salanderovou a po tisíci konstatoval, že by se sotva našel někdo, kdo by byl pro prestižní pozici v bezpečnostní agentuře na pohled méně vhodný než ona. Jeho nedůvěra byla rozumná i iracionální. V Armanského očích byla Lisbeth Salanderová naprosto nejschopnější detektiv, s nímž se v celé své branži setkal. Za čtyři roky, kdy pro něj pracovala, neodflákla jediný úkol a nikdy mu neodevzdala polovičatou práci.

Naopak — její výtvary byly třída sama o sobě. Armanskij byl přesvědčený o tom, že Lisbeth Salanderová má mimořádný dar. Prověřit výpisy z účtu nebo zjistit záznamy od policie mohl kdokoli, ale Salanderová měla fantazii a pokaždé přišla s něčím zcela nečekaným. Nikdy nepochopil, jak to vlastně dělá, a občas považoval její schopnost získávat informace za čistou magii. Salanderová byla v maximální míře obeznámena s byrokratickým aparátem a dokázala zjistit cokoli i o těch nejobskurnějších lidech. Především měla talent dostat se prověřovanému pod kůži. Pokud existovala nějaká špína, kterou bylo třeba odhalit, zaměřila se na ni jako naprogramovaná střela.

Tento Lisbethin dar zatím nikdy neselhal.

Pro osobu ocitnuvší se v akčním rádiu Lisbethina radaru mohly její zprávy znamenat ničivou katastrofu. Armanskij se pokaždé

zpotil, když si vzpomněl, jak Salanderové uložil rutinní úkol — prověřit před koupí jakéhosi podniku jednoho výzkumného pracovníka z oblasti farmakologie. Předpokládaná práce měla trvat týden, ale protáhla se. Lisbeth se na čtyři týdny odmlčela a několik Armanského výzev ignorovala; poté se vrátila se zprávou dokládající fakt, že dotyčný objekt je pedofil, který minimálně dvakrát provozoval placený sex s třináctiletou prostitutkou v Tallinu a podle určitých náznaků projevoval nezdravý zájem o dcerku své přítelkyně.

Salanderová měla vlastnosti, nad kterými si Armanskij občas zoufal. Když Lisbeth objevila, že dotyčný muž je pedofil, nezvedla sluchátko a nezalarmovala Armanského, ani nevběhla do jeho kanceláře s prosbou o rozhovor. Naopak — bez sebemenšího náznaku, že její zpráva obsahuje výbušninu přinejmenším jaderných proporcí, mu ji večer položila na psací stůl přesně ve chvíli, kdy Armanskij hodlal zhasnout lampu a jít domů. Zprávu si vzal s sebou a podíval se na ni až poté, co ve své vile na Lindigö s manželkou před televizí poklidně vypil láhev vína.

Zpráva byla jako vždy vypracována s téměř vědeckou precizností, opatřená poznámkami, citáty a přesnými odkazy na prameny. První stránky informovaly o zázemí dotyčného, o jeho vzdělání, kariéře a ekonomické situaci. Bombu o výletech do Tallinu Salanderová vypustila až v jedné podrubrice na straně 24 ve stejně vědeckém tónu, jakým oznamovala, že dotyčný bydlí ve vile v Soletuně a jezdí tmavomodrým Volvem. Pro doložení svých tvrzení odkazovala na dokumentaci v objemné příloze, v níž byly i fotografie oné třináctileté prostitutky ve společnosti sledovaného objektu. Snímky byly pořízeny v hotelové hale v Tallinu a muž strkal ruku dívky pod tričko. Navíc se Lisbeth Salanderové nějakým způsobem podařilo dotyčnou dívku najít a přimět ji k podrobné výpovědi.

Její zpráva způsobila přesně takový chaos, jakému se Armanskij chtěl vyhnout. Napřed spolkl několik lékářem předepsaných prášků na žaludek. Poté si zavolal autorku na neveselý rychlý rozhovor. Nakonec — navzdory její spontánní nechuti — byl Armanskij nucen tento materiál neprodleně předat policii. Posledně jmenovaný čin znamenal, že Milton Security bude zapletena do spousty

žalob a obhajob. Pokud dokumentace neobstojí nebo pokud bude dotyčný muž zproštěn obžaloby, hrozí podniku nebezpečí žaloby za pomluvu. Byla to pěkná šlamastyka.

To, co Dragana na Lisbeth Salanderové nejvíce zlobilo, však nebyla její absence emocí. Spíše se jednalo o image. Firma Milton představovala konzervativní stabilitu. Salanderová do tohoto obrazku zapadala jako pěst na oko.

Armanskému dělalo problémy smířit se s tím, že jeho hvězdný detektiv je bledničkovitá, anorekticky vyzáblá holka s vlasy ostříhanými na ježka a s piercingem v nose a obočí. Na krku měla dva centimetry dlouhou vytetovanou vosu, kolem bicepsu na levé paži kroužek a další okolo kotníku. Když na sobě jednou měla tílko, Armanskij si všiml, že na lopatce má větší tetování představující draka. Byla to přírodní rudovláska, ale barvila si vlasy na havraní čern. Vypadala, jako by se právě probrala z opice po týdenním tahu s bandou tvrdých rockerů.

Lisbeth Salanderová ve skutečnosti netrpěla žádnou poruchou příjmu potravy — o tom byl Armanskij přesvědčen; naopak se zdálo, že dokáže zkonzumovat veškerý myslitelný humus. Jednoduše byla přirozeně hubená a měla křehkou kostru, díky čemuž se svými drobnými údy a malýma rukama, útlými zápěstími a nadry, která byla pod šaty těžko rozpoznatelná, působila jako holčička. Bylo jí čtyřiaadvacet let, ale vypadala na čtrnáct.

Lisbeth měla velká ústa, malý nosík a široké lícni kosti, které jí dodávaly náznak orientálního vzhledu. Měla rychlé pavoučí pohyby, a když pracovala na počítači, prsty jí létaly po klávesnici téměř manicky. Se svým tělem by žádnou kariéru jako modelka neudělala, ale s upraveným obličejem by mohla účinkovat v jakékoli reklamě. Nalíčená — občas navíc používala odpudivou černou rtěnku — a bez tetování a piercingu v nose a obočí by byla... hm... přitažlivá. Naprosto nepochopitelným způsobem.

Podivná byla sama skutečnost, že Lisbeth Salanderová pro Dragana Armanského pracovala. Nepatřila k sortě žen, s nimiž Armanskij běžně přicházel do kontaktu, a tím méně jim nabízel práci.

Své zaměstnání získala naprosto mimochodem, když ji napůl penzionovaný advokát Holger Palmgren, který spravoval soukromé

záležitosti starého pána J. F. Milтона, otipoval jako *chytrou holku s poněkud problematickým postojem*. Palmgren apeloval na Armanského, aby jí dal šanci, což mu Armanskij proti své vůli slíbil. Palmgren byl typ muže, kterého by odmítnutí motivovalo k dvojnásobnému úsilí, takže bylo lepší rovnou souhlasit. Armanskij věděl, že se Palmgren věnuje problematickým mladým lidem a jiným sociálním nesmyslům, ale přesto má dobrý odhad.

Svého rozhodnutí litoval ve stejném okamžiku, kdy Lisbeth Salanderovou spatřil.

Nejen že vypadala na potížistku — pro Armanského byla synonymem tohoto výrazu. Propadla na druhém stupni základní školy, nikdy ani nepáchla na půdu gymnázia a postrádala veškeré formy vyššího vzdělání.

První měsíce Lisbeth Salanderová pracovala na plný úvazek, no, skoro na plný úvazek, každopádně se na pracovišti tu a tam objevila. Vařila kávu, vyzvedávala poštu a starala se o kopírku. Problém byl v tom, že v nejmenším nerespektovala běžnou pracovní dobu ani zavedené zvyklosti.

Naproti tomu měla velký talent dráždit lidi v podniku. Byla známá jako *holka se dvěma mozkovými buňkami* — jednou pro dýchání a druhou pro to, aby stála vzpřímeně. Nikdy o sobě nemluvila. Kolegům, kteří se pokoušeli s ní navázat rozhovor, se zřídka dostalo nějaké odpovědi, a rychle to vzdali. Pokusy o žertování u ní nikdy nepadly na úrodnou půdu — buď na vtipálka upřela velké bezvýrazné oči, nebo reagovala se zřejmým podrážděním.

Navíc si vysloužila pověst, že dokáže dramaticky měnit nálady, pokud si usmyslí, že si z ní někdo střílí, což byl mezi zaměstnanci podniku běžný způsob komunikace. Její přístup nebudil důvěru ani přátelství a brzy se stala osamělým zjevem bloumajícím po chodbách Milton Security jako opuštěná kočka. Všichni ji považovali za naprosto beznadějný případ.

Po měsíci neustálých potíží si ji Armanskij zavolal k sobě do kanceláře s úmyslem dát jí padáka. Lisbeth pasivně naslouchala výčtu svých prohřešků, bez námitek a bez hnutí brvou. Až ve chvíli, kdy Armanskij svou řeč zakončil tím, že Salanderové chybí *správný přístup*, a musí jí proto oznámit, aby se poohlédla po místě v nějakém jiném podniku, který bude *moci lépe využít její schopnosti*,

ho Lisbeth uprostřed věty přerušila. Poprvé se vyjádřila jinak než jedním slovem.

„Hele, pokud chcete nějakého hlídače, tak si skákněte na pracák. Já umím setsakramentsky dobře proklepnout cokoli nebo kohokoli si zamanu, a pokud mě neumíte využít k ničemu jinému než k třídění pošty, pak jste idiot.“

Armanskij měl stále v paměti, jak seděl naprosto neschopen slova a zaskočen vztekem, zatímco Lisbeth nenuceně pokračovala.

„Máte tu chlápka, co už tři týdny pracuje na naprosto bezcenné zprávě o frajírkovi, kterého chtějí zaměstnat v nějakém internetovém podniku. Včera večer jsem mu ty sračky kopírovala, a vidím, že je máte před sebou na stole.“

Armanskij zmíněnou zprávu vyhledal pohledem a kvůli neobvyklosti situace zvýšil hlas.

„Nemáte co číst tajné zprávy.“

„Pravděpodobně ne, ale bezpečnostní postupy v tomhle podniku mají určité mezery. Podle vašich pravidel by si to měl okopčit sám, ale včera tu zprávu hodil mně a šel někam do hospody. Ostatně, jeho další zprávy jsem našla před pár týdny v jídelně.“

„Cože jste?“ vyrazil ze sebe Armanskij v šoku.

„Uklidněte se. Dala jsem mu je do sejfů.“

„On vám dal kombinaci své tajné schránky na dokumenty?“ zasupěl Armanskij.

„Ne, ne tak docela. Ale napsal si ji na lísteček na podložku na pracovním stole, spolu s heslem do počítače. Ale hlavní je, že ten váš rádoby soukromý detektiv udělal naprosto bezcenné osobní prověření. Zapomněl dodat, že ten kluk je až po uši zadlužený z hazardu, šnupe koks jako vysavač, a navíc má holku, která poté, co z ní nevyrazil ani floka, vyhledala pomoc v krizovém centru.“

Lisbeth Salanderová zmlkla. Armanskij několik minut mlčky seděl a listoval v příslušné zprávě. Po formální stránce byla zcela v pořádku, sepsaná srozumitelně a plná odkazů na prameny a výpovědi přátel a známých dotyčného. Nakonec Armanskij zvedl oči a pronesl dvě slova: „Dokažte to.“

„Kolik na to mám času?“

„Tři dny. Pokud svá tvrzení do pátečního odpoledne nedoložíte, máte padáka.“

O tři dny později před něj Lisbeth Salanderová beze slova položila zprávu, která s obširnými odkazy na prameny proměnila onoho na pohled příjemného mladého sympatáka v nespolehlivého zmetka. Armanskij zprávu přečetl několikrát po sobě a část pondělka strávil tím, že si její tvrzení bez velké angažovanosti dvakrát ověřil. Už předem však věděl, že Lisbethiny informace budou správné.

Armanskij byl zmatený a rozzlobený sám na sebe kvůli tomu, že ji tak očividně špatně odhadl. Považoval Lisbeth Salanderovou za tupou, možná dokonce zaostalou. Nečekal, že by holka, která proflákala základní školu a ani ji nebyla schopna dokončit, dokázala napsat zprávu správnou nejen po jazykové stránce, ale navíc obsahující pozorování a informace, u nichž nechápal, jak je mohla získat.

Byl přesvědčen o tom, že nikdo jiný v Milton Security by nedokázal získat tajné informace od lékaře v krizovém centru. Když se na to Lisbeth Salanderové zeptal, dostalo se mu vyhyčbavé odpovědi. Tvrdila, že nechce dostat své zdroje do potíží. Ale Armanskému bylo brzy jasné, že o svých pracovních metodách Lisbeth Salanderová nehodlá diskutovat s ním ani s kýmkoli jiným. To ho znepokojovalo — ale ne natolik, aby odolal pokušení ji vyzkoušet.

Několik dní o věci přemýšlel.

Armanskij si vzpomněl na slova Holgera Palmgrena, který mu ji poslal. Každý musí dostat šanci. Přemýšlel o své vlastní muslimské výchově, kdy se naučil, že jeho povinností před Bohem je pomáhat potřebným. V Boha samozřejmě nevěřil a v mešitě nebyl od pubertálních let, ale Lisbeth Salanderovou považoval za člověka potřebného velké pomoci a podpory. V minulých desetiletích takovýchto skutků příliš nevykonával.

Namísto toho, aby dal Lisbeth Salanderové padáka, si ji Armanskij zavolal do kanceláře na soukromý pohovor, při němž se pokoušel zjistit, co je ta holka vlastně zač. Byl ještě více přesvědčen o tom, že Lisbeth Salanderová trpí nějakou závažnou poruchou, ale také objevil, že se za jejím problematickým vystupováním skrývá inteligentní člověk. Považoval ji za křehkou a narušenou bytost, ale také ji začal — ke svému vlastnímu překvapení — mít rád.

Během následujících měsíců vzal Armanskij Lisbeth Salanderovou pod svá ochranná křídla. Pokud by měl být opravdu upřímný, bral ji tak trošku jako určitý sociální projekt. Svěřoval jí snadné detektivní úkoly a pokoušel se jí dát tip, jak by na ně měla jít. Lisbeth Salanderová mu trpělivě naslouchala, pak odešla a úkol splnila podle sebe. Armanskij požádal technického šéfa podniku, aby Lisbeth poskytl základní kurz práce s počítačem; Salanderová seděla poslušně celé odpoledne ve školní lavici, dokud mu technický šéf poněkud překvapen nepodal zprávu, že již nyní toho Lisbeth o počítačích zjevně ví více než většina ostatních zaměstnanců.

Armanskij si brzy všiml, že navzdory podnětným hovorům, nabídkám, internímu vzdělávání a dalším lákadlům nemá Lisbeth Salanderová v úmyslu přizpůsobit se běžným kancelářským postupům. Byl tak postaven před těžké dilema.

Lisbeth Salanderová byla ostatním zaměstnancům trnem v oku. Armanskij si byl vědom toho, že by nikomu jinému netoleroval, aby si chodil do práce, jak se mu zachce, a za běžných okolností by dal dotyčnému ultimátum s požadavkem na změnu přístupu. Také tušil, že pokud by před takového ultimátum postavil Lisbeth Salanderovou, jen by pokrčila rameny. Byl tak nucen se jí buď zbavit, nebo se smířit s tím, že nefunguje jako normální lidé.

Ještě větším problémem pro Armanského bylo to, že se ve svých pocitech vůči této mladé ženě sám příliš nevyznal. Byla jako nepříjemná vyrážka, odpuzující a zároveň láková. Nebyla to sexuální přitažlivost, alespoň Armanskij to za ni nepovažoval. Obvykle pošilhával po zaoblených blondýnkách s plnými rty, probouzejícími jeho fantazii, a navíc byl již více než dvacet let ženatý s Finkou jménem Ritva, která i ve středním věku tyto požadavky více než splňovala. Nikdy jí nebyl nevěrný, no, možná ho manželka v několika ojedinělých případech z něčeho takového mohla podezírat, ale manželství bylo šťastné a měli spolu dvě dcery ve věku Salanderové. Rozhodně ho však naprosto nezajímala děvčata s plochým hrudníkem, která si člověk na určitou vzdálenost mohl splést s vyzáblými kluky. To nebyl jeho styl.

Přesto se však několikrát přistihl při bdělém fantazírování o Lisbeth Salanderové a přiznal si, že ho její blízkost nenechává lhostejným. Ale ta přitažlivost, mínil Armanskij, vyplývá z toho, že Salanderová je pro něj zcela vzdálenou bytostí. Stejně tak dobře se mohl zamilovat do obrazu nymfy z řeckých mýtů. Představovala pro něj jakýsi neskutečný život, který ho fascinoval, ale který nemohl sdílet — a jehož sdílení by mu výslovně zakázala.

Jednou seděl Armanskij na zahrádce v kavárně na Velkém náměstí na Starém Městě, když se tam přiloudala Salanderová ve společnosti tří děvčat a jednoho chlapce oblečených stejným stylem. Armanskij ji zvědavě pozoroval. Zdála se být stejně rezervovaná jako v kanceláři, ale pak se téměř usmála čemusi, co vyprávěla dívka s purpurově nabarvenými vlasy.

Armanskij by rád věděl, jak by Salanderová reagovala na to, kdyby sám jednoho dne přišel do kanceláře se zelenou hlavou, v otrhaných džínách a posprejovanou koženou bundou s cvočky. Začala by ho považovat za sobě rovného? Možná, ale zdálo se, že přijímá vše kolem sebe s postojem: tohle není můj problém. Ale nejpravděpodobnější bylo to, že by se mu jednoduše vysmála.

Salanderová seděla zády k němu, ani jednou se neotočila a Armanskij ji měl celou dobu na očích, aniž o něm věděla. Cítil, že ho její přítomnost zjevně vyvádí z míry, a když se po nějaké chvíli zvedl, aby nepozorovaně zmizel, Salanderová se najednou otočila a pohlédla přímo na něj, přesně jako by celou dobu věděla, že tam sedí, a sledovala ho svým radarem. Její pohled přišel tak znenadání, že ho pociťoval téměř jako útok, a předstíral, že si jí nevšiml, a rychle kavárnu opustil. Nepozdravila ho, ale sledovala ho pohledem, a až poté, co zatočil za roh, měl pocit, že pálení v zádech ustalo.

Smála se zřídka, nebo spíše nikdy. Armanskij však přesto časem zaznamenal z její strany zmírnění postoje. Měla jemně řečeno suchý humor, který občas zavalil důvod ke křivému, ironickému úsměvu.

Armanského absence jejích emocionálních reakcí občas provokovala do té míry, že ji chtěl popadnout, zatřást s ní a proniknout pod vnější slupku, aby tak získal její přátelství nebo alespoň respekt.

Když pro něj pracovala devět měsíců, pokusil se s ní o těchto pocitech promluvit. Bylo to jednou v prosinci na firemním vánočním večírku, kdy byl proti svému zvyku trošku pod parou. K žádné nepřístojnosti nedošlo — jen se pokusil jí povědět, že ji má vlastně rád. Nejvíce ze všeho jí chtěl vysvětlit, že k ní má ochranný vztah, a pokud by potřebovala s čímkoli pomoci, může se na něj s důvěrou obrátit. Dokonce se ji pokusil obejmout. Ve vší poctivosti, samozřejmě.

Salanderová se vyprostila z jeho nemotorného objetí a z večírku odešla. Poté se v práci neukázala ani nebrala mobilní telefon. Pro Dragana Armanského byla její nepřítomnost utrpením — téměř osobním trestem. Neměl si o svých pocitech s kým promluvit a poprvé si se zděšenou jasnozřivostí uvědomil, jakou nad ním Lisbeth Salanderová má pustošivou moc.

O tři týdny později, když Armanskij jednoho lednového večera pracoval přes čas, aby stihl roční uzávěrku, se Salanderová vrátila. Vešla do jeho kanceláře neslyšně jako duch a on si najednou všiml, že stojí ve tmě kousek za dveřmi a pozoruje ho. Neměl ponětí o tom, jak dlouho tam stála.

„Dáš si kafe?“ zeptala se. Znovu otevřela dveře a podala mu šálek kávy z přístroje na espresso z kuchyňky. Armanskij si šálek beze slova vzal a pocítil ulehčení i strach, když Salanderová znovu přivřela dveře nohou, posadila se do křesla pro návštěvy a pohlédla mu přímo do očí. Poté mu položila onu zakázanou otázku způsobem, který nebylo možné odbýt žertem ani ho přejít.

„Dragane, ty po mně jedeš?“

Armanskij seděl jako paralyzovaný, zatímco zoufale přemýšlel, co by měl odpovědět. Jeho prvním impulzem bylo všechno uraženě popřít. Pak si všiml jejího pohledu a uvědomil si, že naprosto poprvé položila nějakou soukromou otázku. Bylo to míněno vážně, a pokud by se ji pokusil odbýt žertem, Salanderová by to považovala za osobní urážku. Chtěla s ním mluvit a Armanskij se ptal, jak dlouho musela mobilizovat síly k tomu, aby mu tuto otázku položila. Pomalu položil na stůl tužku a zaklonil se v židli. Konečně se uvolnil.

„Jak jsi na to přišla?“ zeptal se.

„Podle způsobu, jak se na mě díváš, nebo nedíváš. A kolikrát jsi se mě chtěl dotknout, ale ovládl ses.“

Armanskij se na ni najednou usmál.

„Mně se zdá, že bys mi ukousla ruku, kdybych se tě pokusil dotknout jen malíčkem.“

Salanderová se neusmála. Vyčkávala.

„Lisbeth, jsem tvůj šéf, a i kdybys mě přitahovala, nikdy bych si nic takového nedovolil.“

Salanderová stále vyčkávala.

„Mezi námi — ano, několikrát mě k tobě něco táhlo. Neumím to vysvětlit, ale je to tak. Z nějakého důvodu, který sám nechápu, tě mám moc rád. Ale nejedu po tobě.“

„Fajn. Protože by z toho nikdy nic nebylo.“

Armanskij se najednou dal do smíchu. Salanderová mu poprvé řekla něco osobního, ačkoli to bylo to nejzápornější myslitelné sdělení. Pokoušel se najít vhodná slova.

„Lisbeth, chápu, že tě nezajímá dědek po padesátce.“

„Nezajímá mě dědek po padesátce, *když je to můj šéf.*“ Pozvedla ruku. „Počkej, nech mě domluvit. Občas jsi natvrdlý byrokrat a lezeš mi na nervy, ale ve skutečnosti jsi vlastně atraktivní mužský a... taky bych mohla mít pocit... Ale jsi můj šéf, znám tvou manželku a chci si udržet tuhle práci, a ta největší pitomost, kterou bych mohla udělat, je se s tebou zaplést.“

Armanskij mlčky seděl a sotva se odvažoval dýchat.

„Jsem si dobře vědoma všeho, co jsi pro mě udělal, a nejsem neděčná. Cení si toho, že jsi se dokázal povznést nad své předsudky a dal jsi mi tady šanci. Ale nechci tě za milence a nejsi můj táta.“

Salanderová zmlkla. Po chvíli Armanskij bezmocně povzdechl. „A co po mně tedy chceš?“

„Chci pro tebe dál pracovat. Pokud s tím nemáš problém.“

Armanskij přikývl a poté jí odpověděl tak pravdivě, jak jen dovedl. „Budu moc rád, když pro mě budeš pracovat. Ale taky bych chtěl, abys ke mně cítila aspoň trošku nějakého přátelství a důvěry.“

Salanderová přikývla.

„Nepatříš k lidem, kteří právě vyzývají k přátelství,“ vyrazil ze sebe najednou Armanskij. Salanderová se malinko zamračila, ale

Armanskij nevzrušeně pokračoval. „Pochopil jsem, že nechceš, aby se ti někdo pletl do života, a to já dělat nebudu. Ale nebude ti vadit, když tě budu mít dál rád?“

Salanderová dlouho přemýšlela. Pak odpověděla tím, že vstala, obešla stůl a objala ho. Armanskij byl naprosto šokovaný. Až poté, co ho pustila, ji chytil za ruku.

„Můžeme být přátelé?“ zeptal se.

Salanderová krátce přikývla.

Bylo to jedinkrát, co před někým dala najevo nějaký cit, a jedinkrát, co ho naprosto dojala. Na tento okamžik Armanskij vzpomínal s vřelostí.

Ani po čtyřech letech Lisbeth Salanderová před Armanským neprozradila téměř nic o svém soukromém životě nebo o prostředí, v němž žije. Ten se na ni jednou pokusil aplikovat své detektivní umění. Také měl dlouhý rozhovor s advokátem Holgerem Palmgrenem — který nevypadal překvapeně, že ho vidí — a to, co Armanskij nakonec zjistil, jen posílilo jeho důvěru k ní. Lisbeth nikdy ani slovem nedal najevo, že se pokoušel čmukat v jejím soukromí. Namísto toho svůj neklid skrýval a zvýšil svou bdělost.

Než tento pozoruhodný večer skončil, udělali spolu Salanderová a Armanskij dohodu. Ona pro něj bude v budoucnu pracovat jako externí detektiv. Bude mít zaručený stálý nevelký měsíční příjem, nezávisle na tom, kolik toho udělá; opravdové výdělky budou plynout z provize z daného úkolu. Může pracovat podle sebe, a na oplátku se musí zavázat, že nikdy neprovede nic, co by Draganovi mohlo vadit nebo co by mohlo skandalizovat Milton Security.

Pro Armanského to bylo praktické řešení, z něhož měl užitek on sám, podnik i Salanderová. Náročné detektivní oddělení zredukoval jen na jednoho stálého staršího zaměstnance, vykonávajícího běžnou rutinní práci a prověřování stavu účtů. Veškeré zapeklité a pochybné případy přenechal Salanderové a dalším externistům, kteří — pokud by se věc nějak zkomplikovala — byli samostatně výděleční podnikatelé a Milton Security za ně nenesla žádnou odpovědnost. Jelikož se Armanskij na Salanderovou často obracel, dostávala pravidelný plat. Vlastně mohl být mnohem vyšší, ale Salanderová pracovala jen tehdy, když měla chuť, a byla toho

názoru, že pokud se to Armanskému nelíbí, může jí klidně dát padáka.

Armanskij ji bral takovou, jaká je, ale nesměla se setkat se zákazníky. Výjimky z tohoto pravidla byly řídké a dnešní záležitost byla jednou z nich.

Lisbeth Salanderová si pro tento den oblékla černé tričko s obrázkem E.T. s vyceněnými zuby a nápisem *I am also an alien*. Měla na sobě černou sukni s poněkud roztřepeným lemem, obnošenou černou koženou bundu do pasu, ocvočkový pásek, mohutné martensky a příčně pruhované zelenočervené podkolenky. Barevná škála jejího líčení naznačovala, že je zřejmě barvoslepá. Jinými slovy byla mimořádně vymóděná.

Armanskij si povzdechl a přešel pohledem ke třetí osobě v místnosti — ke konzervativně oblečenému hostu se silnými brýlemi. Advokátovi Dirchu Frodemu bylo šedesát sedm let a trval na tom, že se chce osobně setkat s autorem detektivní zprávy a klást mu otázky. Armanskij se pokoušel tomuto setkání zabránit výmluvami — že je Salanderová nachlazená, že je mimo kancelář nebo že je zabraná do nějaké jiné práce. Frode s klidnou myslí odpověděl, že to nevadí — ta záležitost nijak nespěchá a klidně může několik dní počkat. Armanskij sám pro sebe zaklel, ale nakonec mu nezbylo žádné jiné východisko než ty dva seznámit, a tak tu nyní seděl advokát Frode a evidentně fascinován pokukoval po Lisbeth Salanderové. Ta si ho na oplátku změřila s výrazem, který žádné vřelé city nenaznačoval.

Armanskij si ještě jednou povzdychl a pohlédl na desky ležící na stole. Byly nadepsány CARL MIKAEL BLOMKVIST. Po jménu následovalo rodné číslo ozdobně napsané na deskách. Armanskij to jméno vyslovil nahlas. Advokát Frode se probral ze svého očarování a podíval se na Armanského.

„Tak co mi můžete říct o Mikaelovi Blomkvistovi?“ zeptal se advokát.

„Tuhle zprávu vlastně vytvořila slečna Salanderová.“ Armanskij na vteřinu zaváhal a pak pokračoval s úsměvem, který měl působit důvěrně, ale vyzněl jako bezmocná omluva. „Nedejte se zmást jejím mládím. Je to náš absolutně nejlepší detektiv.“

„O tom jsem přesvědčen,“ opáčil Frode suchým tónem prozrazujícím opak. „Tak mi povězte, k čemu došla.“

Bylo zřejmé, že advokát Frode nemá ani potuchy o tom, jak by se měl k Lisbeth Salanderové chovat, a zvolil si jistější půdu pod nohama tím, že svou otázku směřoval k Armanskému, jako by v místnosti vůbec nebyla. Salanderová využila situace a udělala ze žvýkačky velikou bublinu. Než Armanskij stačil odpovědět, obrátila se Salanderová ke svému šéfovi, jako by Frode neexistoval.

„Mohl byste se zeptat zákazníka, jestli chce slyšet dlouhou nebo krátkou verzi?“

Advokát Frode si okamžitě uvědomil, že šlápl vedle. Chvíli bylo trapné ticho a nakonec se advokát obrátil k Lisbeth Salanderové a pokusil se napravit svůj přehmat tím, že nasadil přátelský otcovský tón.

„Byl bych slečně moc vděčný, kdyby mi mohla podat ústní shrnutí toho, k čemu dospěla.“

Salanderová vypadala jako záštiplná šelma z núbijské pouště, která má v úmyslu dát si Dircha Frodeho k obědu. Její pohled byl tak překvapivě nenávistný, až Frodemu přeběhl mráz po zádech. Stejně rychle její výraz změkkl. Frode se ptal sám sebe, jestli se mu to jen nezdálo. Když Salanderová začala mluvit, znělo to jako řeč státní úřednice.

„Dovolte mi na úvod říci, že se nejednalo o nijak zvlášť komplikovaný úkol, nehledě na to, že i samotné jeho zadání bylo poměrně vágní. Chcete o panu Blomkvistovi vědět všechno, co lze zjistit, ale nijak jste nenaznačil, jestli vám jde o něco speciálního. Proto se jedná spíše o určité shrnutí jeho života. Zpráva má 193 stran, ale necelých 120 z nich jsou vlastně pouhé kopie jeho článků nebo tiskových zpráv, v nichž figuroval on sám. Blomkvist je veřejně činná osoba, má málo tajemství a nemá příliš co skrývat.“

„Ale má přece nějaká tajemství?“ opáčil Frode.

„Všichni lidé mají svá tajemství,“ odvětila Salanderová neutrálně. „Jde jen o to je najít.“

„Prosím, mluvte.“

„Mikael Blomkvist se narodil 18. ledna 1960, takže je mu čtyřicet tři let. Pochází z Borlänge, ale nikdy tam nežil. Jeho rodiče, Kurt a Anna Blomkvistovi, si dítě pořídili ve třiceti pěti letech,

a žádný z nich už není naživu. Otec byl strojní mechanik a hodně cestoval. Jeho matka byla, pokud vím, pouze v domácnosti. Když Mikael začal chodit do školy, rodina se přestěhovala do Stockholmu. Jeho o tři roky mladší sestra Annika je advokátka. Mikael má několik strýčků, bratranců a sestřenic z matčiny strany. Nenabídne-li hostu kávu?“

Poslední věta byla určena Armanskému, který spěšně otevřel termosku s kávou, kterou si pro tuto příležitost objednal. Gestem naznačil Salanderové, aby pokračovala.

„Tedy v roce 1966 se rodina přestěhovala do Stockholmu. Bydleli na Lilla Essingen. Blomkvist napřed chodil do školy v Brommē a poté na gymnázium v Kungsholmenu. Měl slušné výsledky — průměr 1,2; kopie vysvědčení jsou v deskách. Během gymnaziálních let se věnoval hudbě a hrál v rockové kapele Bootstrap; skupina dokonce vydala singl, který v roce 1979 hráli v rádiu. Po absolvování gymnázia pracoval jako hlídač v metru, našetřil si peníze a odjel do zahraničí. Pobyl tam jeden rok a nejvíce jezdil po Asii — byl v Indii, Thajsku a udělal si výlet do Austrálie. V jednadvaceti letech začal studovat žurnalistiku ve Stockholmu, ale po prvním ročníku studium přerušil a nastoupil vojenskou službu u elitní jednotky v Kiruně. Byl to svým způsobem takový machistický útvar a službu absolvoval s hodnocením 10-9-9, což je dobrý výsledek. Po vojně dokončil studium žurnalistiky a od té doby pracoval. Do jakých podrobností mám zacházet?“

„Povězte mi to, co považujete za podstatné.“

„Dobře. Působí trochu jako pan Chytrý. Až dosud byl úspěšný novinář. V osmdesátých letech měl spoustu externích zakázek, nejdřív v krajském tisku a poté ve Stockholmu. Mám zde seznam. Průlom pro něj znamenal případ Medvědí ligy — té lupičské bandy, kterou odhalil.“

„*Kalle Blomkvist.*“

„Nenávidí zdrobněliny a přezdívky, což chápu. Kdyby mi někdo řekl Pipi Dlouhá punčocha, tak by měl pěknýho modráka.“

Salanderová vrhla temný pohled na Armanského a ten jen polkl. Vícekrát už o Salanderové přemýšlel jako o Pipi Dlouhé punčoše a blahořečil svému dobrému úsudku, že se na toto téma nikdy nepokusil zažertovat. Naznačil jí ukazovákem, aby pokračovala.